

BİLGİNİN TARİHİ SERÜVENİ
ERKEN MODERN DÜNYADA BİLİMSEL AĞLAR

DERLEYEN
PAULA FINDLEN

ÇEVİREN
AKIN EMRE PİLGİR

MARCELO ARANDA

Stanford Üniversitesi'nden Bilim Tarihi alanında doktorasını aldı. Erken modern dönem dünyasında bilim, din ve imparatorluk arasındaki kesişmelerle ilgileniyor. Aranda şu an Dublin, CA Quarry Lane School'da tarih öğretmenliği yapıyor. Orada klasik Batı ve Asya metinlerini, tarihsel analizleri ve yeni dijital metodolojileri birleştiren bir müfredat geliştirdi.

IOARDAN AVRAMOV

Bulgar Bilimler Akademisi'nde bir araştırmacı ve erken modern dönemin entelektüel iletişimiyle ilgilenen bir tarihçi. Araştırmaları Londra'daki Kraliyet Topluluğu'nun erken dönemlerine ve Henry Oldenburg'la Robert Boyle gibi şahsiyetlere odaklanıyor. *Boyle's Books: The Evidence of His Citations* (Londra, 2010) kitabının eş yazarı (Michael Hunter ve Hideyuki Yoshimoto ile) ve şu anda erken modern bilimde iletişimcilerin rolü üzerine çalışıyor.

LYDIA BARNETT

Northwestern Üniversitesi'nde Öğretim Üyesi. Araştırmaları erken modern dönemin yeryüzü ve çevre bilimlerini ulus ötesi bağlamlarda ve din, iklim, toplumsal cinsiyet ve emek tarihleriyle ilişkili biçimde inceliyor. Şu anda erken modern dönemin Avrupa'sında küresel çevre düşüncesinin bir unsuru olarak Nuh Tufanı üzerine bir kitap kaleme alıyor.

BENJAMIN BREEN

Santa Cruz, California Üniversitesi'nde Tarih Bölümü'nde Öğretim Üyesi. *The Journal of Early Modern History*, *The Journal of Early American History* ve *History Compass*'ta yazıları yayımlandı. Şu anda erken modern dönemin dünyasındaki ilaç ticareti üzerine yaptığı çalışmasıyla ilk kitabını tamamlıyor. Doktorasını 2015'te Austin'deki Texas Üniversitesi'nden aldı.

HAROLD J. COOK

İngiltere ve Hollanda'da tıp ve bilim üzerine yazılar yayımlanmış, bilginin politikası, tıbbi pazarlar, savaş ve tıp, kapitalizm ve bilim, "çeviri" gibi küreselleştirici süreçler gibi konularda yayınlar yapmış, erken modern dönem Avrupa'sı üzerine çalışan ödüllü tarihçidir. Şu anda Brown Üniversitesi'nde John F. Nickoll Tarih Profesörü ve daha öncesinde UCL'deki Wellcome Trust Tıp Tarihi Merkezi'nin müdürlüğünü yaptı.

IVANO DAL PRETE

Yale Üniversitesi, Bilim ve Tıp Tarihi'nde okutman. Venedik Cumhuriyeti'nin bilimsel kültürü üzerine bir kitapla erken modern dönemin bilimsel ağları, insanın oluşumuna dair teoriler ve Yeryüzünün tarihi üzerine makaleler yayımladı. Yayına hazırlanan kitabı, kadim bir yeryüzüyle ilgili fikrin on sekizinci yüzyılda keşfedilmesinden önce İtalyan toplumunda yayıldığını belgeliyor.

PAULA FINDLEN

Stanford Üniversitesi'nde Ubaldo Pierotti İtalyan Tarihi Profesörü. Araştırmaları erken modern dönem İtalya'sında bilime, derlemelere ve kültüre odaklanıyor. Erken modern dönemin mektuplarını okuyarak öğrenebileceğimiz şeylere uzun zamandır hayranlığı var. Son yayınlarının içinde *Early Modern Things* (2013) ile eş yazarlığını yaptığı *The Paper Museum of Cassiano dal Pozzo: Birds, Other Animals, and Natural Curiosities* (2017) var. 2016'da Premio Galileo Ödülü'nü aldı.

ELISE LIPKOWITZ

bağımsız bir tarihçi ve Ulusal Bilim Vakfı'nda Bilimsel Politikalar Analizcisi. Daha öncesinde Michigan Society of Fellows Üniversitesi'nde post-doktorasını yaptı. Araştırmaları, Aydınlanma ve Devrim Dönemi Avrupa'sında milliyetçilik ve enternasyonalizm gibi soruları irdeliyor. Şu anda geçici olarak *The End of Cosmopolitan Science: The Transformation of the European Scientific Community in the Era of the French Revolution* başlığını taşıyan kitabı üzerine çalışıyor.

RACHEL MIDURA

Stanford Üniversitesi'nde doktora adayı ve Mekânsal ve Metinsel Analizler Merkezi üyesi. "Postaları Okumak: Kuzey İtalya'da Posta Kültürü, 1550-1720" başlıklı tezinde on yedinci yüzyıla, matbaanın ve Avrupa posta ağının yarattığı bir enfomasyon çağı olarak yaklaşıyor. Stanford Bilgi Cumhuriyeti projesiyle bağlantılı katkıların da gösterdiği gibi dijital sunum ve açıklamalarla tarihsel bilgilerin erişilebilirliğini artırmaya kendisini adanmış durumda.

ROBERT MORRISON

Bowdoin College'de George Lincoln Skolfield, Jr. Din Profesörü. İslami toplumların bilim tarihinde uzman olan Morrison'un mevcut projesi, Osmanlı İmparatorluğu ile Rönesans Avrupa'sı arasındaki ilmî araçlarla ilgili bir çalışma. En son kitabı *Astronomy in al-Andalus: Joseph Ibn Nabmias' The Light of the World* (University of California Press, 2016).

CARLA NAPPI

Pittsburgh Üniversitesi'nde Mellon Tarih Profesörü. Araştırmaları bedenlere ve erken modern dönemdeki aktarımlarına, özellikle de Çince ve Mançu dilinde konuşan dünyalara aktarımlarına odaklanıyor. Kurgudışı yazıların, kısa kurgu eserlerin ve podcast'lerinin de olduğu tarihsel çalışmaları hakkında daha fazlası için www.carlanappi.com'a bakınız.

CAROL PAL

Bennington College'de tarih öğretmenliği yapıyor. İlk kitabı *Republic of Women: Rethinking the Republic of Letters in the Seventeenth Century* Amerikan Tarih Derneği tarafından Joan Kelly'yi Anna Ödülü'yle ödüllendirildi. Şu anda tıp tarihi üzerine bir kaynak kitabın editörlüğünü yapıyor ve "Erken Modern Dönemin Avrupa'sında Öteki Sesler" adlı dizi için Marie du Moulin üzerine bir cilt hazırlıyor. Sonraki monografisi bir el yazmasının biyografisi.

KAPIL RAJ

Paris, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales'te Bilim Tarihi Profesörü. Araştırmaları on yedinci yüzyıldan yirminci yüzyıla uzanan dönemde, özellikle Avrupa ve Güney Asya arasındaki dolaşım ve kültürel arası karşılaşma süreçleri üzerinden bilimsel ve teknik bilgilerin inşasına odaklanmış durumda ve çeşitli Avrupa dilleriyle üzerine çok sayıda yayın yaptığı bir tema. *Relocating Modern Science* (2007) adlı kitabı yakın zamanda Japoncaya çevrildi.

MATTHEW SARGENT

RAND Corporation'da yönetim bilimci ve USC/Huntington Erken Modern Çalışmalar Enstitüsü'nde araştırmacı. Teorik araştırmaları, gelişen ticaret rotaları ile evrilen örgütsel formların, pre-modern dünyada bilginin küreselleşmesini dönüştürme biçimlerini irdeliyor. UC Berkeley'den tarih ve örgütsel davranış alanında doktorasını aldı ve Southern California Üniversitesi'ndeki Mellon Post-Doktora üyesi. Caltech'te araştırma görevlisi.

LONDA SCHIEBINGER

Stanford Üniversitesi'nde John L. Hinds Tarih Profesörü ve Amerikan Sanat ve Bilim Akademisi üyesi. Çok sayıda ödül ve mükâfatın sahibi. İçlerinden biri de Alexander von Humboldt Araştırma Ödülü. Kitapları arasında şunlar yer alıyor: *The Mind Has No Sex? Women in the Origins of Modern Science*; *Nature's Body: Gender in the Making of Modern Science*; *Plants and Empire: Colonial Bioprospecting in the Atlantic World* ve Robert N. Proctor ile *Agnology: The Making and Unmaking of Ignorance*.

ALEXANDR STATMAN

Freie Üniversitesi ve Berlin Humboldt Üniversitesi, Küresel Entelektüel Tarih Fakültesi'nde çalışan bir tarihçi ve 2018-2019'da Huntington Kütüphanesi üyesi. Araştırmaları, Aydınlanma'dan bu yana Batı ve Çin arasındaki entelektüel ilişkilere odaklanıyor. Avrupa'nın entelektüel tarihi ve bilim tarihiyle ilgili küresel yaklaşımlarla geniş ölçekte ilgileniyor.

AKIN EMRE PİLGİR

1987'de Denizli'de doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde doktorasını tamamlayan Pilgir, serbest tercüman olarak çalışıyor. Başlıca çevirileri: Zygmunt Bauman, *Kuşatılmış Toplum* (2021), Peter Frase, *Dört Gelecek: Kapitalizmden Sonra Hayat* (2019), James C. Scott, *Tahıla Karşı: İlk Devletlerin Derin Tarihi* (2019), Immanuel Ness, *Güneyin İsyanı* (2018), Charlie English, *Timbuktu'nun Elyazmaları: Efsanevi Bir Şehrin Geçmişini Kurtarma Mücadelesi* (2018), Paul D'Amato, *Marksizmin Anlamı* (2016), Hans Lukas Kieser, *Demokrasi Öldüğünde: Avrupa, Türkiye ve "Lozan Barışı"* (2023).

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	15
PAULA FINDLEN	
GİRİŞ	
ERKEN MODERN DÖNEMİN BİLİMSSEL AĞLARI: KÜRESELLEŞEN BİR DÜNYADA BİLGİ VE TOPLULUK, 1500-1800	17
PAULA FINDLEN	
1. KISIM	
BİLGİ SİMSARLARI	
1	
OSMANLI İMPARATORLUĞU VE RÖNESANS AVRUPASI ARASINDA İLMÎ BİR ARACI	53
ROBERT MORRISON	
2	
BİLGİ NASIL SEYAHAT EDER? CİZVİT AĞLARI, BİLİMSSEL BİLGİ VE ERKEN MODERN DÖNEMİN BİLGİ CUMHURİYETİ, 1540-1640	100
PAULA FINDLEN	
3	
IGNATIUS AĞACININ ŞİFRESİNİ ÇÖZMEK: CİZVİT TOPLULUĞU'NUN KATOLİK YILDIZ HARİTASI	175
MARCELO ARANDA	

4
ERKEN MODERN DÖNEMİN BİLGİ FABRİKASI: 204
SAMUEL HARTLIB YAZIŞMALARI NASIL BİLGİYE ÇEVİRDİ?

CAROL PAL

2. KISIM

BİLİMSEL AĞLARI YAPILANDIRMAK

5
MEKTUPLAR VE ANKETLER: 253
HENRY OLDENBURG'UN YAZIŞMALARI VE LONDRA'DAKİ
ERKEN DÖNEM KRALİYET TOPLULUĞU'NUN DOĞA TARİHİYLE
İLGİLİ SORGULAMALARI
IORDAN AVRAMOV

6
SAMİMİ ARAŞTIRMACILAR: 283
ANTONIO VALLISNERI'NİN BÖLGESEL AĞI VE ON SEKİZİNCİ
YÜZYIL İTALYASI'NDA DOĞAYA DAİR BİLGİLERİN ÜRETİMİ
IVANO DAL PRETE

7
SAVAŞ VE BARIŞTA YAZIŞMAK: 319
AMIENS BARIŞI SIRASINDA İNGİLİZ-FRANSIZLAR ARASINDAKİ
BİLİMSEL İLİŞKİLERİ YENİDEN BAŞLATMA GÜÇLÜĞÜ
ELISE LIPKOWITZ

3. KISIM

BİLGİ NASIL SEYAHAT EDER 345

8
DEV KEMİKLER VE STAUNTON TAŞI: 347
AMERİKA'NIN ESKİ ESERLERİ, DÜNYA TARİHİ VE PROTESTAN
ENTERNASYONAL
LYDIA BARNETT

9
BÜYÜK YU'NUN TAROTU: 380
AYDINLANMA ÇAĞINDA FRANSA VE ÇİN ARASINDA
UYGARLIĞIN KÖKENLERİNİ BULMAK İÇİN YAPILAN ARAYIŞ
ALEXANDER STATMAN

10
DOLAŞIM ALANLARI VE BİLGİ İMPARATORLUKLARI: 416
ERKEN SÖMÜRGE DÖNEMİ HİNDİSTANI'NDA ETNO-DİLBİLİM
VE KARTOGRAFYA
KAPİL RAJ

4. KISIM
YEREL VE KÜRESEL 453

11
HESAPLAMA MERKEZLERİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ: 455
KÜRESEL TİCARET İMPARATORLUKLARI İÇİNDE BİLGİ
AĞLARININ YENİDEN BİÇİMLENİŞİ
MATTHEW SARGENT

12
ATLANTİK DÜNYASI'NIN TIBBİ KOMPLEKSİ 486
LONDA SCHIEBINGER

13
SEMEDO'NUN ON ALTI SIRRI: 526
PORTEKİZLİLERİN TROPİK BÖLGELERİNDEKİ ECZACILIK
AĞLARININ İZİNİ SÜRMEK
BENJAMÍN BREEN

SONSÖZ

BİLİMSEL AĞLARIN YENİDEN ELE ALINMASI

I4	
HAYALETLERİ TAKİP ETMEK:	561
ERKEN MODERN DÖNEMDE AVRASYA'DA DERİ YÜZME İLMİ	
CARLA NAPPI	
I5	
BİLGİ AĞLARINI KAVRAMSALLAŞTIRMAK:	569
FAİLLER VE "AKIŞ" ÖRÜNTÜLERİ	
RACHEL MIDURA	
I6	
KAPANIŞ	578
HAROLD J. COOK	
GÖRSELLERİN LİSTESİ	591
DİZİN	594